

Agnieszka Maciejewska (Wydział "Artes Liberales", Uniwersytet Warszawski)

Streszczenie odczytu wygłoszonego na konferencji „My się śmierci nie boimy – zmiany w postrzeganiu śmierci na przestrzeni dziejów” organizowanej przez czasopismo Amor Fati i Fundację „dzień dobry! kolektyw kultura” w Katowicach, Polska, w dn. 17-18.11.2018

Na Ozyrysa, pokażę Wam, jak umiera królowa... Recepcja mitu śmierci Kleopatry VII w filmach z XX i XXI wieku

Śmierć nie omija nikogo. Nieczęsto możemy jednak wybrać sposób w jaki umrzemy. Kleopatra VII, ostatnia królowa Egiptu dokonała tego wyboru samodzielnie, a wokół tego wydarzenia powstało wiele mitów. Do dzisiaj naukowcy spierają się, w jaki sposób umarła królowa – czy był to skutek ukąszenia przez żmiję, czy wypita ona wcześniej przygotowany śmiertelny napój. Śmierć Kleopatry była przez wiele epok historycznych uwieczniana na obrazach. Pod koniec XIX wieku powstała jednak nowa sztuka, która pozwoliła na jeszcze dokładniejsze przedstawienie tej sceny – był to film. Reżyserzy od początków kinematografii starali się pokazać śmierć władczyni, często powielając stereotypowe wyobrażenia na ten temat. Patrząc na dzieła z kolejnych dziesięcioleci, możemy jednak zauważyć pewne różnice w sposobie przedstawienia momentu odejścia królowej w zaświaty. W swoim wystąpieniu chcę zaprezentować, w jaki sposób śmierć Kleopatry zmieniała się wraz z kolejnymi dekadami, począwszy od roku 1912, oraz w jaki sposób mogło to wpłynąć na postrzeganie samej Kleopatry VII. Skonfrontuję filmy o Kleopatrze między innymi z lat 1934, 1963 czy 1999, co pozwoli na szczegółową analizę sceny śmierci królowej. Dzięki temu uwydatnią się różnice, takie jak dramatyczność sceny, jej oprawa, a nawet długość „procesu odchodzenia” Kleopatry w zaświaty. Oprócz tego poprzez analizę poszczególnych filmów chciałabym udowodnić, że obraz śmierci egipskiej królowej cały czas funkcjonuje w popkulturze współczesnej, a wręcz jest na stałe w niej zakorzeniony i nadal ewoluuje.

This Project has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme under grant agreement No 681202, *Our Mythical Childhood... The Reception of Classical Antiquity in Children's and Young Adults' Culture in Response to Regional and Global Challenges*, ERC Consolidator Grant (2016–2021), led by Prof. Katarzyna Marciniak, Faculty of "Artes Liberales" of the University of Warsaw.

European Research Council
Established by the European Commission